

ANADOLU VE RUMELİ AĞIZLARI'NDAN DERLEME SÖZLÜĞÜ'NE KATKILAR II

Yard. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI

Derleme, bütün diller için, o dillerin ağızlarının tespitinde en önemli faaliyetlerdendir. Bunu yüzyıllar önceden fark eden büyük dilci Kaşgarlı Mahmut, *Divanü Lugati't-Türk* adlı eserini derleme yöntemiyle tertip etmiş ve Türk dilinin değişik boylardaki kullanılış biçimlerini ortaya koymuştur.

1932 yılında kurulan Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Cumhuriyet döneminin en önemli dil çalışmasını başlatarak *Halk Ağzından Söz Derleme Dergisi*'ni bilim âlemine sunmuş ve bugün hâlâ başvuru kaynağımız olarak önemini korumaktadır.

Yazı dilimizin bir varyantı olarak devam eden konuşma dilimizin çeşitli coğrafi adlandırmalarla yüzlerce ağız mevcuttur. Her bir ağız bölgesini içine alması bakımından bütün bu ağızlara "Anadolu ve Rumeli Ağızları" adı verilmektedir.

Bu ağızlar, bugün dahi Türk dilinin tarihî özelliklerini, diğer farklılık ve benzerliklerini bünyelerinde bulundurarak, ses, şekil ve kelime hazinesi bakımından Türkçenin zenginliğini koymaktadır.

Türk Dil Kurumu, son yıllarda başta üniversitelerimizce yaptırılan tezler olmak üzere onlarca "Ağız Çalışması"nı yayımlayarak bilim âlemine sunmuş ve sunmaya devam etmektedir.

1991 yılında Türk Dil Kurumunca tarafımıza verilen görev çerçevesinde *Derleme Sözlüğü*'ne katkı olması amacıyla öğrencilerimizle birlikte ağızlarımızdan kelime derledik. Derlediğimiz kelimeleri, *Derleme Sözlüğü* ile karşılaştırarak bu kelimeleri aşağıdaki şekli ile sınıflandırdık. Böylece *Derleme Sözlüğü* yeniden basılacağında yeni derlenenler de buna eklenince zenginlik artacaktır.

Bize bu çalışmamızda yardımcı olan başta kelime derlediğimiz kişiler olmak üzere, derlemeye katılan öğrencilerimize de teşekkür ederim.

---

* *Türk Dili*, S.:572, Ağustos 1999, s. 670-680.

1. Derleme Sözlüğü'nde Bulunmayanlar

- anenge:** 1. benzeri, 2. tıpkısı, Erzincan-Eğın, Berna Olgaç, 23 y., Mart 98.
- aparlanmak:** sinirlenmek, “anîden telefon gelince aparlandı”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
- apka:** 1. yudum 2. lokma, “apkanı bitirmeden sofrada kalkma.”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Saniye Çakır, 55y., göçmen, Şubat 98.
- boçık:** kuyruk sokumu, Erzincan-Eğın, Berna Olgaç, 23 y., Mart 98.
- bülce:** kuru fasulye, “ana ba bülce bişveri mi?” İst.- Çatalca-Çanakça, Fikriye Ayva, 55 y. Bulg. göçmeni Mart 98, K.eli-Pınarhisar-Sütlüce, Sevim Aygün, 48 y. Şubat 98.
- çedo:** evlât, çocuk, “çedoları gezmeye götürüyorum.”, Manisa-Akhisar, Özel Kurtel, 53 y., Nisan 98.
- çorkarnan:** 1. karnına dert dolsun 2. sıkıntı ve hastalık çekmek 3. çor: dert, Artvin-Şav. Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
- dırça:** kar ile dolu mercimek tanesi büyüklüğünde çok hızlı yağın kar. “geçenki dırçada ürünler mahvoldu.”, Manisa-Akhisar, Metin Salcı, 58 y., Kırcaali göçmeni, Nisan 98.
- dırmantı:** sıkıntı, fenalık “içime dırmantı düştü.” Erzincan-Kemaliye-Eğın, Berna Olgaç, 23 y., Şubat 98.
- egfan:** kolay, “bu iş egfan olur.”, Manisa-Soma, Ali Çıldır, 52 y., yörük, Şubat 98.
- enikunu:** eninde sonunda, “enikunu olacak bir şey”, Edirne-Meriç-Paşayenice, Seyit Özel, 70 y., muhacir, Şubat 98.
- finiko:** huni, “mutfaktan finikoyu da getir.”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Saniye Çakır, 55y., muhacir, Şubat 98.
- galet:** söğüt veya fındık ağacından örülen ve kolda taşınan küçük sepet, “komşuya iki galet öreceğim.”, Artvin-Şavşat-Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk,

- goteta:** ilko. öğrt. Şubat 98.
yuvarlak ağaç kütüğünden yapılmış oturak, “gotetayı getir de çocuklar otursun.”, Artvin-Şavşat-Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
- goyurt:** yoğurt, “goyurdu sük mayalamarım.”, İst.- Çatalca-Çanakça, Mehmet Ayva, 55 y., Bulgaristan muhaciri, Mart 98.
- heağ:** 1. küfe 2. tahtadan yapılmış eşeğin sırtına konulup yük taşınan küfe, Niğde-Merkez-Tepeköy (Alloson), Melihat Çırak, 55 y., ev hanımı, okur yazar değil, Şubat 98.
- heağbe:** iki gözlü büyük çanta, Niğde-Merkez Tepeköy (Alloson), Melihat Çırak, 55 y., Ev Hanımı, Okur yazar değil, Şubat 98.
- hıştınlamak:** 1. sessiz olmamak 2. susmamak, “bebek uyuyo, hıştınlama!”, Çanakkale-Yenice-Taban, Sabriye Özdil, 30 y., yörük-muhacir, Şubat 98.
- ıssı:** 1. sıcak 2. yakıcı. “Çay ıssı yavaş için.” Uşak-Merkez- Alfaklar. Ayşe Kunca, 65 y. Türk, Ocak 98.
- kadam:** canım, güzelim, “nasılsın kadam?”, Edirne-Keşan, Düriye Şen, 60 y., muhacir, Şubat 98.
- kırmızı badılcan:** domates, “kırmızı badılcanları topladık.”, Isparta-Yalvaç-Sücüllü, Şerife Tyran, 63 y., Şubat 98.
- koko(koko vurmak):**ekmek yapılırken tepside kalan boşluğu doldurmak için araya sıkıştırılan küçük hamur parçası, “anne bana iki koko vursana.”, Artvin-Şavşat-Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
- kolaylamak:** düzeltmek, “divanın örtüsünü kolayla”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Vesile Çakır, 70 y., muhacir, Şubat 98.
- kulunç:** omuza giren ağrı, “omuzuma çok kötü kulunç girdi.”, Kırklareli-Kofçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y. Gacal, Ocak 98.
- kumul:** tümsekçik, yığın, ot tepesi, “çayır kumulu yaptık.”,

	Trabzon-Köprübaşı-Fidanlı, Hamza Yazgan, 36 y., Şubat 98.
mavarmak:	1. donmak, 2. morarmak, 1. “buz gibi soğukta mavardı.”, 2. rüzgârdan yüzü mavarmıştı.”, Manisa-Akhisar-Mecidiye, Sevdiye Değirmencioğlu, 54 y., Nisan 98.
meçeç:	insanın elinde çıkan siğil rahatsızlığına verilen ad, “bizim kızın elleri hep meçeç olmuş”, Artvin-Şavşat-Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
peinsimemek:	önemsememek, Isparta-Ş.Karaağaç, Müzeyyen Yalvaç, 42 y., Şubat 98.
pıraş:	pırasa, “pazardan pıraş aldırırım.”, Manisa-Akhisar-Mecidiye, Sevdiye Değirmencioğlu, 54 y., Nisan 98.
pirto:	kibrit, Manisa-Akhisar-Mecidiye, Ali Kocacık 55 y., Makedonya muhaciri, Nisan 98.
pites:	buzanın bulunduğu yer, “buzayıyı piteseye soktuktan sonra eve döndü.”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
pusto:	garip, şaşkın, yardıma muhtaç, “pustonun hiçbir şeyden haberi yok imiş.”, Manisa-Akhisar-Mecidiye, Beşir Çiçek, 65 y., Makedonya göçmeni, Nisan 98.
puşruk:	şor peynir (tuzlu peynir)den yapılan çorba, “puşruk çorban sulu olmuş.”, Artvin-Şavşat-Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
rosa:	çiğ, “yağmur yağdı otlar rosalandı.”, Manisa-Akhisar-Mecidiye, Hidayet Zafer, 62 y., Makedonya göçmeni, Nisan 98.
sahoyul:	dikenden ya da çalılardan yapılmış genellikle ev dışında kullanılan süpürge, “ormana gidip iki sahoynuluk çalı kestim.”, Artvin-Şavşat Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
sıranğa:	kürek, “sıranğayı al da gel.”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Emine Uslu, 70, muhacir, Şubat 98, Dilek Çakır.

- şaçı:** düğün hediyesi, “düğüne giderken şacıyı almayı unutmayın”, Manisa-Akhisar-Mecidiye, Fatma Pırpan, 82 y., Yugoslavya göçmeni, Nisan 98, Çağdaş Değirmencioğlu,
- şerik:** en samimî arkadaşı, “şerik, hoş geldin!”, K.eli-Koçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y., Gacal, Ocak 98.
- şımşırık olmak:** yağmurda çok ıslanmak, “bugünkü yağmurda şımşırık oldum”, Aydın, Demet Yeni, 21 y., Mart 98.
- taratol:** salata, “taratol yemez misin?”, Edirne-Meriç-Doğanca, Rabia Filiz, 80 y., Tatar, Şubat 98.
- tena:** yolluk, eve serilen dar uzun kilim, “evdeki tenayı yıkadım.”, Manisa-Akhisar, Fatma Kırılı, 49 y., Kırcaali göçmeni, Şubat 98.
- tilbist:** aşırı titizlik, hiçbir şeyi beğenmeyen, “benim arkadaşım çok tilbist bir kişidir.”, Aydın, Demet Yeni, 21 y., Şubat 98.
- duşamak**
tuşamak: iki ayağını birbirine bağlamak. Çok sık düşenlere “tuşaklı mısın?” denirmiş, meraya git, eşşeği tuşa. “tuşak kesme” yeni yürüyen bebekler için düzenlenen bir tören. Uşak, Ulubey, Çamdere (Cızıkdanı). Yasemin Savaş, 23 y. Mayıs 98.
- ünneden:** gereksiz, Erzincan-Kemaliye-Eğir, Berna Olgaç, 23 y., Şubat 98.
- yaşığ:** küçük tahta sandık, “bir yaşığ peynir yaptım.”, Artvin-Şavşat-Yoncalı (Sihhiye), Enver Çelik, 54 y., Türk, ilko. öğrt., Şubat 98.
- yeken bayınlamak:** para vermek, “comat bayramda çocuklara yeken bayınladı.”, Kırşehir, Mehmet Uy, 53 y., Türkmen, Nisan 98.
- zakon:** ilâç, “evel böyle zakon yoktu.”, K.eli-L.burgaz-Umurca, Durancan Demiryürek, Bulgaristan göçmeni, Şubat 98.

2. Derleme Sözlüğü'nde Var Olanlar**2.1. Şekli Değişik Olanlar:**

- acil aşı:** aşure, "acil aşı yapamadım", Isp-Yalvaç-Sücüllü, Halil Turan, 65 y., yörük, Şubat 98.
- damaça:** su bidonu, "damaçaları doldurayım.", İst.-Çatalca Çanakça, Mehmet Ayva, 55 y., Bulgaristan göç, Mart 98.
- nacep:** nasıl, ne zaman, "bahar nacep gelip geçti.", Manisa-Soma-Karacahisar, Nayme Şen, 45 y., yörük.

2.2. Şekli ve Bölgesi Değişik Olanlar:

- ötüğün:** dün, birkaç gün önce, ötüğün düğünei gittim.", Niğde-Merkez-Tepeköy (Alloson), Melihat Çakır, 55 y., ev hanımı, okur-yazar değil, Şubat 98.

2.3. Anlamı Değişik Olanlar:

- ağızlamak:** 1. ilerlemek, "sokakta ağızladı" 2. yürümek "yolu ağızladım.", K.eli-L.Burgaz-Emirali, Münire Oktay, 47 y., göçmen, Şubat 98.
- ba:** evet anlamında edat, "ba yeni geldim.", K.Eli-Kofçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y., Gacal .
- bartıl:** başlık parası, "bartılı oğlan tarafı verir.", Konya-Kadınhanı-Saçıkara, Mehmet Buksur, 64 y., yörük, Şubat 98.
- besdel:** salça, "yazın besdel yapılır.", Isp-Yalvaç-Sücüllü, Tülay Turan, 36 y., yörük, Şubat 98.
- boduç:** su dolduran kap, "çeşmeden boducu doldur.", Ç.Kale Yenice-Taban, Fatma Toprak, 37 y., yörük-muhacir, Nisan 1998.
- danga:** grip, "danga tuttu beni", "danga olmuşum", K.Eli-L.Burgaz-Ahmetbey Kasabası, Hatice Sarıkaya, 60 y., Şubat 1998.
- dıkmak:** tatmak, "şu yemekten biraz dık!", Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
- düve:** bir yaşındaki inek yavrusu, "bizim yöremizde inek yavrularının erkeğine tosun, dişisine düve derler.", Niğde-Merkez-Tepeköy (Alloson), Melihat Çırak, 55 y., Şubat 98.

- ebe:** 1. nine 2. babaanne 3. anneanne, “ebem çok yaşlandı”, Isp.-Yalvaç-Sücutlü, Şubat 98.
- ekti:** kıskanç, “çok ekti oğlun var.”, K.eli-Kofçaz-Elmacık, Yusuf Yakıt, 43 y., Gacal, Mart 98.
- enek:** 1. çekirdek, 2. ceviz, “baklavalara için enekleri hazırladın mı?”, Kırşehir, Mehmet Ay, 53 y., Türkmen.
- harar:** çok büyük torba, “samanları harara doldurdum.”, Niğde-Merkez-Tepeköy(Alloson), Melihat Çırak, 55 y., ev hanımı, okur yazar değil, Şubat 98.
- kamaşmak:** 1. yüzü buruşmak 2. kızgın olmak, “dünden beri kamaşık geziyor”, niye yüzünü kamaştırırsın” Kocaeli-İzmit, Kayseri-Talas, Ayşe Engin, 96 y., Yunanistan göçmeni, Ocak 98.
- keven:** sert, soğuk hava, “bu yıl yaşanan keven bütün ürünleri dondurdu.”, Kayseri-Talas, Osman Çarman, 45 y., Şubat 98.
- kırçan:** üşüme, “üzerime kırçan geliyor, kırçanlıyorum.”, K.eli-Kofçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y., Gacal, Ocak 98.
- kotar:** garaj, “arabayı kotara çek”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Vesile Çakır, 70 y.
- şar:** 1. kıymetli malların toplandığı yer, 2. çok güzel, şirin, “yıkılsın şar”, Konya-Kadınhanı-Saçıkara, Mehmet Buksur, 64 y., yörük, Şubat 98.
- şayka:** kürek, küçük soba küreği, “peçkadaki kuru şaykayla al”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Hasan Çakır, 56 y., muhacir, Şubat 98.
- tokana:** eski evlerde evin içindeki bahçe, Kayseri, Serdar Demir, 24 y., Şubat 98.
- ula:** gavur karısı, “kurtuluş savaşında ulalar köyümüzü hep terk etmiş.”, Manisa-Akhisar-Rahmiye, Fatma Pırpa, 82 y., Yugoslavya göçmeni.
- vere:** 1. her zaman, daima, 2. sürekli, çocuğu vere dövüp durma.”, Uşak-Merkez-Selikler, Zeliha Can, 45 y., ev hanımı, Türk, Ocak 98.

yeynik olmak: 1. canlı olmak , 2. diri olmak, 3. kendini iyi hissetmek. “bugün daha yeynik olarak uyandım.”, Kocaeli-İzmit, Ayşe Engin, Yunanistan göçmeni 86 y.

2.4. Anlamı ve Bölgesi Değişik Olanlar:

carı carı: çabuk çabuk, “carı carı yürüyelim.”, Nevşehir-Derinkuyu-Doğala, Nazmiye Damgacı, Şubat 98.

gamit: 1. kısa boylu, zayıf kimse, 2. cılız ve boysuz kimse, “şu bizim Hasan da boy yok, çocuk iyice gamit kaldı.”, Uşak-Merkez-Selikler, İsmail Ünal, çiftçi, Türk, Şubat 98.

iviklenmek: köşe bucak aramak, “ortalığı ivikleyle ivikleyle dağıtmış.”, Mehmet Uy., 53 y., Türkmen, Şubat 98.

kırışmak: boş boş oturmak, beklemek, “orada kırışacağına bir işe yara”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.

kubaşmak: karşılıklı ödünçleşmek, borç alıp vermek, “Kâzım emmiler akrabası ile aralarında kubaştılar.”, Kırşehir, Mehmet Uy, 53 y., Türkmen, Şubat 98.

papka: tomurcuk, “gül papka yapmış.”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Aşire Yıldız, 35 y., muhacir, Şubat 98.

pot: çınçın mısır, (patlatılan mısır), “potlar iyi patladı.”, K.eli-Pınarhisar-Sütlüce, Sevim Aygün, 48 y., Şubat 98.

yelve: gömlek, “yelvemi verir misin?”, Edirne-Meriç-Doğanca, Rabia Filiz, 80 y., Tatar, Şubat 98.

zere: 1. Bundan dolayı 2. bu nedenle, “Ali bugün çok sessizdi zere hastaymış.”, Uşak-Merkez-Susuzören, Ali Ortakçay, çiftçi, 55 y., Türk.

2.5. Bölgesi Değişik Olanlar:

bayın: şımarık, “be kızanım be çok bayınsın be!”, K.eli-Kofçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y., Gacal, Ocak 98.

buldumcuk: sonradan görme, beklenmeden ele geçen, “bizim komşular da buldumcuk oldular.”, T. Dağ-Çerkezköy, Zila Kurtuluş, 60 y., Mart 98.

çar: tülbent, beyaz başörtü, “çarımı düzeltip dışarı çıktı.”,

- çekiş:** Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Şubat 98.
kavga, tartışma, “bir tarla yüzünden çekiş etmek yakışır mı?”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
- çerepena**
çerepene: el ile yapılmış, içinde ekmek pişirilen toprak tepsi, “çerepena ile yapılan ekmekler nefis olur.”, Manisa-Akhisar, Fatma Sayın, 65 y., Yugoslav göçm., Şubat 98.
- çomça:** ağaçtan yapılmış kepçe, Konya-Kadınhanı-Saçıkara, Mehmet Buksur, 64 y., yörük, Şubat 98.
- elekçi:** dilenci, “bak, yaramazlık etme, seni elekçilere veririm.”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
- enki:** işaret zamiri o veya onu, “enkini getir.”, Manisa-Soma, Sevgi Kazan, 25 y., yörük, Şubat 98.
- eyin:** giysi, üst baş, “eynini giyindikten sonra buraya gel”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, &0 y., şubat 98.
- fita:** iş önlüğü, “ayakkabı tamircisi fitasız çalışmaz.”, Manisa-Akhisar, Hüsnü Poyraz, 66 y., Yugoslav göçm., Şubat 98.
- firaz:** horoz, “firazlar ötmeden sabah olmaz.”, Manisa-Akhisar, Salih Taşköprü, 63 y., Arnavut, Şubat 98.
- ganare:** köpek, “bu ganareler de amma havladı yav”, Uaşk-Merkez-Selikler, Veli Can, 45 y., Türk, Şubat 1998.
- gocana:** babaanne, annee, “gocanam samsak suan da göt-çesin ura, dedi”, İst.-Çatalca-Çanakça, Mehmet Ayva, 55 y., Bulg. göçm., Mart 98.
- göynümek:** olgunlaşmak, “erikler dallarında göynümüş.”, Manisa-Soma, Huriye Erol, 60 y., yörük, Şubat 98.
- gölbez:** köpek yavrusu, “gölbese süt verdin mi?”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
- güman:** 1. umut, 2. umutla bekleyiş, “bu işten hiç gümanım yok.” Erzincan-Eğın, Berna Olgaç, 23 y., Mart 98.

güme:	üstü kapatılmış kayık, “gümeyle ördek avlamaya gidelim.”, Edirne-Merkez, İhsan Bilginkaya, Şubat 98.
güre:	1. ürkek, 2. çabuk ürken, “bu tavşan amma da güre”, Uşak-Merkez-Selikler, Döndü Can, ev hanımı, Türk, Şubat 98.
güvenmek:	sevinmek, mutlu olma, “yeni giysiler alınca çok güvendi.”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.
hahut:	1. güvensiz, 2. eski ve çürük, “evin kapısı hahuta benziyor”, Erzincan-Eğın, Berna Olgaç, 24 y., Mart 98, Meltem Özkaplan.
henk:	eğlence (kına gecesi için kullanılır.), “haydi henge gidelim.”, Uşak-Ulubey-Çamder, Yasemin Savaş, 23 y., Mayıs 98.
hereni	
herenni:	çok büyük kazan, Niğde-Merkez-Tepeköy (Allo-son), Melihat Çırak, 55 y., ev hanımı, okur yazar değil, Şubat 98.
kırçanlanmak:	üşümek, “bugün çok fena kırçanlanıyorum.”, Kırklareli-Kofçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y., Gacal, Ocak 98.
kırçı:	soğuk havada yağın yağmur, “dün akşamki kırçı ortalığı berbat etti.”, Manisa-Akhisar, Fatma Taşköprü, 62 y., Arnavut, Şubat 98.
kundur:	saçı ve boyu kısa küçük kız çocuğu için kullanılır. “şu kızın kunduruna bak”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Emine Uslu, 70 y., muhacir, Şubat 98.
metlemek:	1. bir yerden atlamak, 2. sıçramak, “nasıl da duvardan duvara metliyor.”, Nevşehir-Derinkuyu-Doğala, Nazmiye Damgacı, Şubat 98.
mısmıl	
mısmılı:	iyi, güzel, tastamam, “yaptığın işi mısmılı yap.”, Edirne-Meriç-Paşayenice, Seyit Özel, 70 y., muhacir Şubat 98, Nehire Güneş, K.eli-Kofçaz-Elmacık, Hatice Yakıt, 70 y., Gacal, Ocak 98.

- öl¹:** 1. topraktaki nem, 2 .tav, “otlar toprağın ölünü bitirir. “Uşak-Merkez-Selikler, Haydar Ünal, 47 y., çiftçi, Türk, Ocak 98.
- öveç:** dört yaşındaki keçi, “bu kurban bayramında öveç keseceğiz.”, Uşak-Ulubey-Çamdere, Yasemin Savaş, 23 y., Mayıs 98.
- payak:** Pomakça’da örümcek ağı demektir. “evi payak sarmış.”, Edirne-Keşan-Kadıköy, Emine Uslu, 70 y., muhacir, Şubat 98.
- peçka:** genelde soba için kullanılan bu kelime özellikle ateş yanan yeri döküm veya tunç, üstü tunç, davulu teneke olan ve tuğla üzerine toprak sıva ile yapılan soba için kullanılır. “odunu peçkaya at, kızım.”, K.eli-L.burgaz-Ahmetbey, Hatice Sarıkaya, 60 y., Şubat 98.
- penter:** testi, “bir tikledim, penterden bir doygancık su içtim.”, Tekirdağ-Hayrabolu-Emir Yakup Köyü, Hikmet Keskin, 75 y., Kırım Tatarı, Şubat 98.
- saka:** mera, “koyunnarı sakaya sürdüm.”, Uşak-Merkez-Selikler, İsmail Ünal, 35 y., Türk, Şubat 98.
- savak:** 1. saf, 2. aptal, 3. suyu döndürme arkı, 1. 2. “savak olmak parayla değil ya”³. “savağı bu tarafa çevir de yoncaları sulayalım.”, Kırşehir, Mehmet Ay, Türkmen, 53 y., Nisan 98.
- tıhız:** sıkı, sıkışık, dolu, küçük, “hamur çoh tıhız olduğu için gabarmadı.”, Gümüşhane-Şiran, Hüseyin Kurt, 72 y., Şubat 98.
- velesbit:** bisiklet, “çocuk dün velesbitten düştü.”, Manisa-Akhisar, Mecidiye, Sevdije Değirmencioğlu, 54 y., Nisan 98.
- yok:** yemek artığı, “tencerede süt yoku ver, istersen yıka”, Kastamonu-Taşköprü-Kornapa, Kerzik Demir, 60 y., Şubat 98.

¹ Bu kelime Eski Türkçede de aynı anlamdadır. (A. Von Gabain, 1988, s.290)